

ĐỀ CƯƠNG HỌC PHẦN
TIẾP XÚC VĂN HÓA GIỮA PHƯƠNG ĐÔNG VÀ PHƯƠNG TÂY
(Cultural Interaction between the EAST and the WEST)

1. Thông tin về giảng viên

Họ và tên: Nguyễn Thu Hằng

Chức danh, học hàm, học vị: Giảng viên, Tiến sỹ Lịch sử

Thời gian và địa điểm làm việc: Khoa Quốc tế học, Trường ĐHKHXHNV

Địa chỉ liên hệ: Khoa Quốc tế học, Trường ĐHKHXHNV, 336 đường Nguyễn
Trãi, Quận Thanh Xuân, Hà Nội

Điện thoại cơ quan: 84. 8584599

E mail: hangnt1224@gmail.com

Các hướng nghiên cứu chính:

- Văn hóa Đông Bắc Á (đặc biệt Nhật Bản)
- Tiếp xúc văn hóa

2. Thông tin về học phần

Tên học phần: **Tiếp xúc văn hóa giữa phương Đông và phương Tây**

Mã học phần: ITS3032

Số tín chỉ: 3

Học phần: Lựa chọn

Các học phần tiên quyết:

Các học phần kế tiếp:

Các yêu cầu đối với học phần: SV phải biết ít nhất một ngoại ngữ (Anh, Pháp,...)

Giờ tín chỉ đối với các hoạt động:

Nghe giảng lý thuyết: 30

Thảo luận: 15

Tự học xác định : 0

Địa chỉ Khoa phụ trách học phần: Khoa Quốc tế học, tầng 2, Nhà B, trường Đại
học Khoa học Xã hội và Nhân văn.

3. Mục tiêu của học phần

- **Về kiến thức**: +Học phần cung cấp cho sinh viên những kiến thức cơ bản về quá trình tiếp xúc văn hoá giữa Châu Âu và Phương Đông, đặc biệt từ thế kỷ

XIX và qua đó sinh viên có khả năng hiểu biết về sự ảnh hưởng của văn hóa Châu Âu đối với Phương Đông qua trường hợp một số quốc gia Châu Á.

+ Học phần giúp sinh viên nhìn nhận được bản sắc văn hoá Phương Đông và sự khác biệt đối với Phương Tây.

+ Thông qua các chương khái quát về văn hóa các quốc gia trong khu vực Đông Bắc Á, quá trình giao lưu với văn hóa Phương Tây, việc phân tích so sánh đối với Việt Nam sẽ giúp sinh viên nắm rõ hơn về bản sắc văn hóa Việt Nam trong bối cảnh toàn cầu hoá hiện nay.

– **Về kỹ năng:** + Hướng dẫn cho sinh viên hiểu rõ, sâu sắc và biết đánh giá về sự tiếp xúc, tương tác văn hóa ở một số quốc gia trong khu vực.

+ Giúp sinh viên có kỹ năng đánh giá, phản biện các vấn đề về tiếp xúc văn hóa trong giai đoạn hội nhập ngày nay.

– **Về thực tiễn:** + Thông qua các buổi làm việc nhóm, thảo luận trên lớp, sinh viên được rèn luyện kỹ năng tập hợp, phân tích tài liệu.

+ Với những hiểu biết về tiếp xúc văn hóa ở khu vực, sau khi ra trường người học có thể có những kiến thức về văn hóa sâu rộng không chỉ Việt Nam mà còn một số quốc gia Châu Á khác rất thuận lợi cho công việc sau này (như làm ở công ty, các tổ chức nước ngoài) cũng như nghiên cứu văn hoá.

4. Tóm tắt nội dung học phần

Chuyên đề giúp sinh viên có cái nhìn khái quát về quá trình giao lưu, tiếp xúc văn hoá giữa hai khu vực châu Âu và châu Á. Đặc biệt, trong giai đoạn cận đại, yếu tố này được thể hiện rất rõ ở các quốc gia Châu Á như Nhật Bản, Trung Quốc, Hàn Quốc và Việt Nam

Với những kiến thức cơ bản về quá trình giao lưu, tiếp xúc giữa Phương Đông và Phương Tây chủ yếu thế kỷ XIX, chuyên đề sẽ giúp sinh viên nhìn nhận được bản sắc văn hoá Phương Đông và sự khác biệt đối với Phương Tây. Đặc biệt, nền văn hóa truyền thống của các quốc gia Đông Bắc Á được đề cập nhằm giúp sinh viên có được cách tiếp cận đối với văn hóa của các quốc gia trong khu vực. Vào giai đoạn hiện đại, mặc dù cùng chịu ảnh hưởng của các nước tư bản Phương Tây, song ở mỗi quốc gia với bản sắc văn hóa riêng nên sự tiếp cận, ảnh hưởng lại có những nét khá khác biệt (như Nhật Bản). Đặc biệt,

việc phân tích những yếu tố thành công hay thất bại khi tiếp xúc với yếu tố văn minh nước ngoài ở mỗi quốc gia sẽ là những bài học vô cùng hữu ích trong bối cảnh hội nhập, giao lưu văn hoá ngày nay. Nền văn hóa Phương Tây không chỉ có những tác động tiêu cực mà nó còn có những mặt tích cực thúc đẩy sự tiến bộ của các quốc gia Châu Á. Giao lưu văn hóa Á - Âu còn thể hiện ở sự tác động trở lại của văn hóa Châu Á đối với các quốc gia Châu Âu.

Thông qua các chương khái quát về văn hóa các quốc gia trong khu vực Đông Bắc Á, quá trình giao lưu với văn hóa Phương Tây, việc phân tích so sánh đối với Việt Nam sẽ giúp sinh viên nắm rõ hơn về bản sắc văn hóa Việt Nam trong bối cảnh toàn cầu hoá hiện nay.

5. Nội dung chi tiết học phần

Chương 1: Khái quát về tiếp xúc văn hóa Châu Âu - Đông Á

1.1. Khái quát và dẫn luận

- + Mục đích, yêu cầu của học phần
- + Các nguồn tài liệu tham khảo
- + Phương pháp nghiên cứu và thảo luận

1.2 Khái niệm văn hoá, văn minh

- 1.2.1 Đặc điểm văn hóa châu Âu
- 1.2.2 Đặc điểm văn hóa châu Á
- 1.2.3 Tiếp xúc văn hoá, giao thoa văn hoá, tiếp biến văn hoá

1.3 Những tiền đề của quá trình giao lưu, tiếp xúc văn hoá Âu - Á

- 1.3.1 Con đường tơ lụa – nét khởi đầu cho sự tiếp xúc Âu - Á
- 1.3.2 Những cuộc phát kiến địa lý vĩ đại thế kỷ XV - đầu thế kỷ XVI
- 1.3.3 Sự thành công của cuộc cách mạng tư sản ở các nước tư bản chủ nghĩa.
- 1.3.4 Sự bành trướng của chủ nghĩa tư bản đến phương Đông

Chương 2: Ảnh hưởng của văn hoá Châu Âu đối với Trung Quốc

2.1 Đặc điểm văn hóa Trung Hoa truyền thống

2.1.1 Đất nước - con người

- + Điều kiện tự nhiên
- + Dân cư

2.1.2 Đời sống văn hoá -Thành tựu nổi bật của nền văn minh Trung Hoa

- + Chữ viết

- + Văn học
- + Kiến trúc
- + Phật giáo
- + Tư tưởng
- + Trà, gốm sứ, in ấn, thuốc súng, la bàn

2.2 Tiếp xúc với Châu Âu

2.2.1 Vai trò của các nhà truyền đạo

2.2.2 Tiếp xúc với khoa học kỹ thuật Phương Tây

- + Giai đoạn Minh - Thanh
- + Giai đoạn hiện đại

2.3 Biểu hiện của quá trình tiếp xúc

2.3.1 Tiếp thu khoa học kỹ thuật Phương Tây

2.3.2 Du nhập lối sống Phương Tây

2.3.3 Những biến đổi trong lối sống (Thái độ ứng xử: Tiếp nhận hay phản đối)

Chương 3: Ảnh hưởng văn hóa Âu – Mỹ đối với Hàn Quốc

3.1 Đặc điểm văn hóa Triều tiên truyền thống

3.1.1 Đất nước - con người

- + Điều kiện tự nhiên
- + Dân cư

3.1.2 Tiếp thu văn minh Trung Hoa

- + Chữ viết
- + Văn học
- + Kiến trúc
- + Tôn giáo - (tôn giáo nguyên thủy – Shaman giáo)
- + Tư tưởng Khổng giáo

3.2 Tiếp xúc với Châu Âu

3.2.1 Vai trò của các nhà truyền đạo

3.2.2 Tiếp xúc với khoa học kỹ thuật Phương Tây

- + Giai đoạn cận đại: Chủ yếu văn hóa Châu Âu
- + Giai đoạn hiện đại: Văn hóa Nhật - Mỹ

3.3 Biểu hiện của quá trình tiếp xúc

3.3.1 Tiếp thu khoa học kỹ thuật Phương Tây

3.3.2 Du nhập lối sống Phương Tây

3.3.3 Những biến đổi trong lối sống

Chương 4 : Ảnh hưởng của văn hoá Âu – Mỹ đối với Nhật Bản

4.1. Đặc điểm văn hóa Nhật Bản truyền thống

4.1.1. Đất nước-con người

+ Điều kiện tự nhiên

+ Dân cư

4.1.2. Tiếp thu văn minh Trung Hoa

+ Chữ viết

+ Văn học

+ Kiến trúc

+ Tôn giáo-tôn giáo nguyên thủy(Shinto)

+ Tư tưởng Khổng giáo

+Ngôn ngữ

+ Tôn giáo: Thần đạo, Khổng giáo

+ Nghệ thuật: Ikebana, Trà đạo, Âm thực.

4.2 Tiếp xúc với Châu Âu

4.2.1 Vai trò của các nhà truyền đạo

4.2.2 Tiếp xúc với khoa học kỹ thuật Phương Tây

+ Giai đoạn cận đại: Chủ yếu văn hóa Châu Âu

+ Giai đoạn hiện đại: Văn hóa Mỹ

4.3 Biểu hiện của quá trình tiếp xúc

4.3.1 Tiếp thu khoa học kỹ thuật Phương Tây

4.3.2 Du nhập lối sống Phương Tây

4.3.3 Những biến đổi trong lối sống

4.4. Sự ảnh hưởng của văn hoá châu Âu thông qua Nhật Bản đến Châu Á.

(Trung Quốc – Việt Nam)

Chương 5: Ảnh hưởng của văn hoá Châu Âu đối với Việt Nam

5.1. Văn hoá Việt Nam truyền thống

5.1.1 Nền văn hoá nông nghiệp trồng lúa nước

5.1.2 Ảnh hưởng của văn hoá Ấn Độ

5.1.3 Ảnh hưởng văn hóa Trung Hoa

5.2. Tiếp xúc với văn hóa Châu Âu

5.2.1. Vai trò của các nhà truyền Đạo

5.2.2. Thiên Chúa giáo với đời sống người Việt

5.3. Tiếp xúc với văn hoá Pháp

5.3.1. Ảnh hưởng văn hoá Pháp trong lối sống của người Việt

+ Âm thực

+ Trang phục

+ Kiến trúc

+ Giao thông

5.3.2. Ảnh hưởng văn hoá Pháp trong đời sống tinh thần

+ Ngôn ngữ, văn học

+ Tư tưởng, giáo dục

6. Học liệu bắt buộc:

1. Mark Kishlansky, *Văn minh Phương Tây*, NXB văn hóa thông tin, 2005
2. Mortimer Chambers, *Lịch sử văn minh Phương Tây*, NXB văn hóa thông tin, 2004.
3. Edward W. Said, *Đông phương học*, NXB Chính trị quốc gia, 1997.
4. Lương Duy Thứ, *Đại cương văn hoá Phương Đông*, NXB giáo dục 2000.
5. Samuel Huntington, *Sự va chạm của các nền văn minh*, NXB Lao động, 2003.
6. Nguyễn Văn Kim (CB), *Tiếp biến và hội nhập văn hóa ở Việt Nam*, NXB Đại học Quốc gia, 2016.
7. Đỗ Lộc Diệp, *Mỹ - Âu - Nhật văn hoá và phát triển*, NXB khoa học Hà Nội, 2003.

Học liệu tham khảo

8. Nguyễn Văn Kiệm, *Sự du nhập thiên chúa giáo vào Việt Nam từ thế kỷ XVII đến thế kỷ XIX*, Hội KH Lịch sử Việt nam, TT Unesco bảo tồn và phát triển văn hóa dân tộc VN.
9. Phan Ngọc, *Sự tiếp xúc văn hóa Việt Nam với Pháp*, NXB văn hóa thông tin & viện văn hóa, 2006.
10. Đàm Gia Kiệm, *Lịch sử văn hoá Trung Quốc*, NXB KHXH, 1993
11. Lê Quang Thiêm, *Văn hóa, văn minh và yếu tố văn hóa truyền thống Hàn*, NXB văn hóa 1998.
12. Tạp chí Nghiên cứu Châu Âu
13. Tạp chí Nghiên cứu Đông Nam Á
14. Tạp chí Nghiên cứu Đông Bắc Á
15. Tạp chí Nghiên cứu Trung Quốc
16. <http://web-japan.org/nipponia/index.html>
17. www.korea.net

7. Hình thức tổ chức dạy học

Tuần	Nội dung chính	Tài liệu chính cần đọc	Ghi chú
Tuần 1	1. Giới thiệu khái quát học phần. 2. Khái niệm văn hóa, văn minh Phương Đông – Phương Tây	Lập danh mục tài liệu tham khảo và trang web liên quan	
Tuần 2	1. Đặc điểm văn hóa Châu Âu – Phương Tây 2. Đặc điểm văn hóa Châu Á - Phương Đông.	Đọc tài liệu 1,2,3,4	
Tuần 3	1. Quá trình tiếp xúc văn hóa Âu - Á trong lịch sử 2. Những cuộc phát kiến địa lý TK XV – XVI, CNTB và hoàn	Đọc tài liệu 1,2,3.	

	cảnh Phương Đông		
Tuần 4	1.Văn hoá, văn minh Trung Hoa	Đọc tài liệu 4,12,13,14.	
Tuần 5	Ảnh hưởng văn hóa Phương Tây đối với Trung Quốc	Đọc tài liệu 12,13,14	
Tuần 6	Văn hóa Triều Tiên-Hàn Quốc(Korean)	Đọc tài liệu 14,15,16	
Tuần 7	Ảnh hưởng văn hóa Phương Tây đối với Hàn Quốc(Korean) + Ảnh hưởng VH Nhật + Ảnh hưởng VH Mỹ	Đọc tài liệu 14,15,16	
Tuần 8	Nhật Bản trước và sau sự xâm nhập của Châu Âu Ảnh hưởng văn hoá Trung quốc đến Nhật Bản	Đọc tài liệu 5 Đọc tài liệu 4	
Tuần 9	Sự tác động của văn hóa Châu Âu đến Nhật Bản giai đoạn Minh Trị	Đọc tài liệu 5,10,11	
Tuần 10	Sự tác động của văn hóa Châu Âu thông qua Nhật Bản đến các quốc gia Châu Á khác (Trung Quốc, Hàn Quốc, Việt Nam)		
Tuần 11	VH truyền thống Việt Nam(Ảnh hưởng VH Ấn Độ, VH Trung Hoa)	Đọc tài liệu	
Tuần 12	Tiếp xúc với Thiên Chúa giáo ở Việt Nam và các nhà Truyền đạo	Đọc tài liệu 9,10 Phân công mỗi nhóm SV chuẩn bị một vấn đề (Tác động TCG, VH VC - VH TT đến VH truyền thống VN)	

Tuần 13	Tác động VH Châu Âu đến VH Việt Nam	Đọc tài liệu 8,9,10	
Tuần 14	1.Sự tác độngVH Châu Âu đối với các quốc gia Châu Á 2.Tìm hiểu sự tác động trở lại của VH Châu Á đối với Châu Âu		
Tuần 15	Trao đổi, hướng dẫn các hướng đề tài tiểu luận chính theo xu hướng và quan tâm của người học		

8.Chính sách đối với học phần và các yêu cầu khác của giảng viên

- + Sinh viên tham gia đầy đủ các buổi học, đi học đúng giờ.
- + Tuân thủ nghiêm chỉnh các yêu cầu của giảng viên như: đọc tài liệu giáo viên hướng dẫn, sưu tầm tài liệu, chuẩn bị làm việc theo nhóm.
- + Có ý thức tự học, chuẩn bị đầy đủ và tham gia các buổi thảo luận.

9. Phương pháp, hình thức kiểm tra - đánh giá kết quả học tập học phần

- + Sinh viên tham gia đầy đủ các buổi học trên lớp 10%
- + Kiểm tra đánh giá giữa kì: Điểm bài tập làm theo nhóm 30%
- + Kiểm tra đánh giá cuối kì : Điểm tiểu luận 60%
- + Thang chấm điểm:
Thường xuyên: tham gia đầy đủ các buổi học
- + Giữa kì: Tham gia nhóm chuẩn bị bài để thuyết trình.
 - Điểm đánh giá: -Các trưởng nhóm sẽ cùng SV thảo luận đánh giá cho điểm của các thành viên trong nhóm.
 - Điểm buổi báo cáo phát biểu
- + Cuối kì: Bài tiểu luận mở theo các topic GV đưa ra mang xu hướng mở theo các vấn đề hàng năm và quan tâm của sinh viên.
- Yêu cầu Bài cuối kỳ: -Đúng chủ đề, văn phong mạch lạc
- Nguồn trích dẫn đầy đủ, chính xác, đúng yêu cầu của bài tiểu luận.

KHOA QUỐC TẾ HỌC

BỘ MÔN

GIẢNG VIÊN

